

Seks in historisch perspectief

Moors JPC. *Seksueel bewegen. Twello: Van Tricht, 2006. 256 pagina's. € 39,50. ISBN 90-77822-12-7.*

Een fraai uitgegeven bloemlezing van een schrijver die zich er jarenlang voor heeft ingezet om seksuologie een plaats in het medisch onderwijs te geven en de seksuologische hulpverlening van (huis)artsen te verbeteren. Een bloemlezing waarin niet zozeer uitgegaan wordt van het problematische maar waarin de (zin in) seks wordt bekeken vanuit de psychiatrie, de filosofie, de psychologie, maar ook vanuit de godsdienst, de politiek, de literatuur en de schilderkunst. En dit alles vanuit een historisch perspectief, omlind door vele illustraties vanuit de flora, met de daarbij behorende connotaties en vanuit de schilder- en beeldhouwkunst. De auteur besteedt veel aandacht aan de herkomst van woorden en begrippen en de dubbelzinnigheid die daar vaak mee verbonden is. In de kantlijn worden de aangehaalde auteurs of wetenschappers genoemd, voorzien van hun geboortjaar en indien van toepassing hun sterfjaar. Niet allen krijgen deze behandeling en sommigen komen een aantal keren terug. En dit laatste is tekenend voor het boek, want ondanks een indeling in verschillende hoofdstukken is het verloop van het betoog behoorlijk associatief en passeren een aantal onderwerpen – weliswaar weer vanuit een andere hoek belicht – meerdere malen de revue.

Tegengestelde meningen van anderen staan naast elkaar, de eigen mening van de schrijver klinkt er soms doorheen. Gaandeweg ontstaat de behoefte van deze monoloog een dialoog te maken en de eigen associaties ook een plek te geven. Was het uitgangspunt van de schrijver de bestudering van het seksueel verlangen, ook zaken als besnijdenis, de invloed van religie en de ontwikkeling van de seksuologische hulpverlening worden van vele kanten belicht. Het boek nodigt uit je eigen 'klassieke' of meer recent aangeschafte literatuur weer eens uit de kast te pakken. Het laatste hoofdstuk over de

verschillende methoden van anticonceptie past eigenlijk niet in de opzet van het boek en het boek mist een nawoord. Het is meer een leesboek dan een leerboek. De bibliografie aan het eind wijst niet terug naar pagina's en een register met trefwoorden ontbreekt. Maar voor het overige: kijken, lezen en genieten.

Petra Wempe

Cerebrovasculaire aandoeningen

Franke CL, Limburg M, redactie. *Handboek cerebrovasculaire aandoeningen. Utrecht: De Tijdstroom, 2006, 471 pagina's, € 48. ISBN 90-5898-100-2.*

Dit boek is bedoeld als leerboek voor neurologen (in opleiding) en als naslagwerk voor diverse disciplines die betrokken zijn bij de zorg voor patiënten met een beroerte ter ondersteuning van hun professionele handelen.

Het boek telt vier delen: *Profiel van een beroerte*, dat epidemiologie, pathologie, ziektebeelden en diagnostiek beschrijft, *Zorg in de acute fase*, *Revalidatie en zorg in de chronische fase*, waar ook de rol van de verpleeghuisarts en de huisarts besproken worden en *Organisatie van zorg, voorlichting en toekomstige ontwikkelingen*.

Neurologen, revalidatieartsen, epidemiologen, paramedici, radiologen, verpleeghuisartsen en een huisarts, Tjerk Wiersma, die aan de beide NHG-Standaarden CVA en TIA heeft meegewerkt, nemen de hoofdstukken van dit boek voor hun rekening.

De redacteurs hebben de voorkeur gegeven aan een formule, waarbij de auteurs die ieder een hoofdstuk schrijven, de stand van de wetenschap bespreken en hun opinie als expert geven. Slechts de hoofdstukken over behandeling van het intracerebrale hematoom en revalidatie na een beroerte geven de mate van bewijskracht aan waarmee de beweringen onderbouwd zijn.

De hoofdstukken hebben een overzichtelijke, uniforme opbouw met een inhouds-overzicht op de eerste bladzijde. De meeste paragrafen bieden een of meer

dikgedrukte uitspraken in een kader, waardoor de lezer in één oogopslag de laatste stand van de wetenschap tot zich kan nemen.

Het hoofdstuk over differentiaaldiagnose en valkuilen zal de huisarts zeer aanspreken. De auteur geeft enkele paragrafen relevante vragen als koptekst mee zoals: 'Is het vasculair of niet-vasculair?' 'Ontstaan de verschijnselen van een beroerte altijd acuut en zijn ze altijd meteen maximaal?' Maar ook: 'De TIA als diagnostische prullenbak'.

Ieder hoofdstuk vormt een afgerond geheel en sluit af met een lijst van relevante literatuurreferenties.

Dit gebonden boek is voorzien van een leeslint en heeft een fraaie bladspiegel. Ik vind het een gedegen en plezierig te hanteren naslagwerk. Het past echter eerder in de bibliotheek van de HOED (als die er een heeft) dan in de boekenkast van de doorsnee huisarts. Daarvoor zal deze er uiteindelijk toch te weinig gebruik van maken. Niettemin voor liefhebbers van harte aanbevolen. Huisartsen die snel willen weten hoe het ook weer precies zit, kunnen zich beter wenden tot de betreffende NHG-Standaarden met hun verantwoording.

Jan Schuling

Invloed van gedrag op ziekte en behandeling

Kaptein AA, Beunderman R, Dekker J, Vingerhoets AJJM. *Psychologie en geneeskunde. Behavioural Medicine. Houten: Bohn Stafleu van Loghum, 2006. 454 pagina's, € 59,50. ISBN 90-313-4725-6.*

Iedere huisarts weet dat gedrag een zeer grote invloed heeft op het ontstaan van ziekte en ook dat het succes van behandeling vaak afhangt van het gedrag zoals bij diabetes mellitus. Over dit onderwerp hebben Kaptein et al. een nieuwe druk uitgebracht van hun boek over psychologie en geneeskunde, met ondertitel *Behavioural Medicine*. Het domein van de *behavioural medicine* omvat onderzoek en behandeling van lichamelijke klachten en